

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-4-151
Karar Sayısı : 10-59/1213-457
Karar Tarihi : 16.9.2010

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Kerem TOMUR, Zeynep ŞENGÖREN

C. BAŞVURAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Efe Tur Taşımacılık Petrol Otomotiv Yedek Parça Turizm Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
D-130 Karayolu (Bursa Asfaltı Üstü) Değirmendere/Kocaeli
- İzmit Seyahat Taşımacılık İnşaat ve Turizm Hizmetleri Ltd. Şti.
Çiftlik Mh. Ali Uçar Cd. No: 80 İhsaniye/Gölcük/Kocaeli
- Asya Tur Seyahat Taşımacılık A.Ş.
Büyük İstanbul Otogarı No:56 B.Paşa/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Kocaeli merkezli yolcu taşımacılığı yapan teşebbüslerin, özellikle Ankara-Kocaeli hattında, aralarında yasal olmayan bir anlaşmayla, yolcuları Efe Tur Taşımacılık Petrol Otomotiv Yedek Parça Turizm Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (Efe Tur)'ye yönlendirdikleri, şirketin tekel konumunda olması sebebiyle hizmet kalitesinde sorunların olduğu ve İzmit Seyahat Taşımacılık İnşaat ve Turizm Hizmetleri Ltd. Şti. (İzmit Seyahat)'nin adı geçen şirket tarafından ele geçirildiği iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuru dilekçesinde özetle; Kocaeli'nde yolcu taşımacılığı alanında faaliyet gösteren teşebbüslerin, yasal olmayan bir anlaşmayla, özellikle Kocaeli-Ankara hattında, yolcuları Efe Tur'a yönlendirdikleri, bunun sonucunda tüketicilerin tek bir firmaya mecbur edilerek yeterli hizmeti alamadıkları iddia edilmiştir. Ayrıca pazara yeni giren İzmit Seyahat'in anılan firma tarafından ele geçirildiğinin söylendiği, bu çerçevede Kocaeli'nde faaliyet gösteren İzmit Seyahat ve Asya Tur Seyahat Taşımacılık A.Ş. (Asya Tur)'nin yapılarının incelenmesi gerektiği belirtilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 8.6.2010 tarih ve 4516 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 5.7.2010 tarih ve 2010-4-151/İİ-10-187.SY sayılı İlk İnceleme Raporu, 8.7.2010 tarih ve 10-49 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 10-49/926-M sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 2.9.2010 tarih ve 2010-4-151/ÖA-10-258.KT sayılı Önaraştırma Raporu 6.9.2010 tarih ve REK.0.08.00.00-110/355 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-59 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

10-59/1213-457

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; başvuru konusu iddialara ilişkin olarak, Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasını gerektirecek bir ihlal tespit edilmediğinden, şikâyetin reddedilmesi gerektiği görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

50 I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Başvurunun konusunu, Kocaeli merkezli yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmalarının uygulamaları oluşturmaktadır. Bu çerçevede, ilgili ürün pazarı "karayolu ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Şikâyete konu eylemlerin Ankara-Kocaeli karayolu ile yolcu taşımacılığı hattında gerçekleştiği göz önüne alınarak, ilgili coğrafi pazar "Kocaeli-Ankara güzergâhı" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Tespit ve Deliller

I.2.1. İstanbul Ulaştırma Bölge Müdürlüğü'nden Elde Edilen Belgeler

60 İlgili Müdürlükten alınan yazıda Efe Tur, Metro Turizm Seyahat Organizasyon Ticaret A.Ş. (Metro Turizm), İzmit Seyahat ve Asya Tur'un onaylı tarifeleri yer almaktadır. Bu belgeye göre, 2010 yılında teşebbüslerin onaylı zaman tarifelerine göre düzenlemeleri gereken sefer saatlerine aşağıda yer verilmiştir. Bununla birlikte İzmit Seyahat adına gönderilen zaman tarifesi 2009 yılına aittir. Buna göre şirketin bu hatta hem Ankara çıkışlı hem de Kocaeli çıkışlı olmak üzere sefer saatleri ... olarak belirlenmiştir. Şirket bu hattaki faaliyetine 2009 Ağustos ayında son vermiştir.

Tablo 1: Ankara- Kocaeli Hattında Faaliyet Gösteren Firmaların 2010 Yılına İlişkin Zaman Tarifeleri

	Kalkış saatleri					Kalkış saatleri				
	Efe Tur	Efe Tur (Ara Durak) ¹	Metro Tur	Asya Tur*	Ünal Turizm*	Efe Tur	Efe Tur (Ara Durak)	Metro Tur	Asya Tur	Ünal Turizm*
Kocaeli -Ankara Hattı	...	...	...	...	...	Ankara Kocaeli Hattı	...	...	...	...
	...	...	...	...	...		...	...	...	...
	...	...	...	...	...		...	...	...	...
	...	...	...	...	...		...	...	...	...
	...	...	...	...	...		...	...	...	...
	...	...	...	...	...		...	...	...	...
	...	...	...	...	...		...	...	...	...
	...	...	...	...	...		...	...	...	...
	...	...	...	...	...		...	...	...	...
	...	...	...	...	...		...	...	...	...

*Bu araçlar İstanbul-Ankara hattında faaliyet göstermekte olup, Kocaeli ara duraktır.

¹ İstanbul Ulaştırma Bölge Müdürlüğü'nden gönderilen yazıda onaylı tarifede, sadece Ankara-Kocaeli hattındaki direkt seferler yer almaktadır. Efe Tur'un onaylı zaman tarifesinde Kocaeli'nin ara durak olduğu Ankara-İstanbul hattındaki seferler de bulunmaktadır. Bu sütunda gösterilen seferler anılan belgeden alınmıştır.

10-59/1213-457

1.2.2. Kocaeli Belediyesi- Kaynak Geliştirme Daire Başkanlığı Terminaller Şube Müdürlüğü'nden Elde Edilen Bilgiler

70 İzmit Terminal Müdürlüğü'nden alınan yazıya göre, Kocaeli-Ankara hattında faaliyet gösteren firmalar ve yaptıkları sefer sayıları aşağıdaki şekildedir:

Tablo 2: Kocaeli-Ankara Hattında Faaliyet gösteren Teşebbüsler ve Sefer Sayıları

<i>Teşebbüs adı</i>	<i>İlk Kalkış Yeri</i>	<i>Ara Durak</i>	<i>Günlük Sefer Sayısı</i>	<i>Günlük Yaklaşık Yolcu Sayısı²</i>
Ulusoy	...	...	...	...
Memmerler	...	...	...	...
Metro Turizm	...	...	...	...
Özen Turizm	...	...	...	...
Efe Tur	...	...	...	...
Lider	...	...	...	...
Es Turizm	...	...	...	...

Ayrıca, raportörlerin telefon görüşmesi yaptığı Terminal Müdürü, söz konusu hatta ilk kalkış yeri Kocaeli olan tek firmanın Efe Tur olduğunu, fakat Kocaeli'nin ara durak olması sebebiyle yolcu olduğu zaman Ankara-İstanbul hattında faaliyet gösteren bazı teşebbüslerin de Kocaeli'nden yolcu aldıklarını belirtmiştir.

1.2.3. Efe Tur'dan Elde Edilen Bilgiler

Teşebbüsten elde edilen, belgelere göre, Efe Tur'un başvuruya konu hattaki seferlerinin saatleri aşağıdaki şekildedir:

80 Tablo 3: Kocaeli-Ankara Hattında Efe Tur'un Gerçekleştirdiği Seferlerin Saatleri

	<i>Tarih</i>		
	<i>5.6.2010</i>	<i>5.7.2010</i>	<i>5.8.2010</i>
<i>Sefer Saatleri</i>	...	...	...
	...	...	...
	...	...	...
	...	...	...
	...	...	...
	...	...	...
	...	...	...
	...	...	...
	...	...	...
	...	...	...
	...	...	...
	...	...	...

Efe Tur'un ortaklık yapısına aşağıda yer verilmiştir:

Tablo 4: Efe Tur'un Ortaklık Yapısı

² Yolcu sayısının 7.8.2010-13.08.2010 tarihleri arasında toplam 2.643 olarak tespit edildiği ve günlük ortalaması alınarak tabloya taşındığı belirtilmiştir.

10-59/1213-457

<i>Ortağın Unvanı</i>	<i>Hisse Oranı(%)</i>
Mikdat DABAK	...
Halit BIÇAK	...
TOPLAM	100

I.2.4. İzmit Seyahat'ten Edinilen Belgeler

İzmit Seyahat'ten alınan konuya ilişkin yazıda, şirketin Ankara-İzmit hattında firmanın zarar ettiği; bu nedenle anılan hatta Ağustos 2009'dan itibaren faaliyette bulunulmadığı belirtilmiştir.

Şirketin ortaklık yapısı aşağıdaki şekildedir:

90

Tablo 5: İzmit Seyahat'in Ortaklık Yapısı

<i>Ortağın Unvanı</i>	<i>Hisse Oranı(%)</i>
Levent BİRANT	...
İsmail Bülent BİRANT	...
Türker KARAHASAN	...
Hakan ORDUHAN	...
Süleyman KOÇYİĞİT	...
Hürer Fethi GÜNDÜZ	...
TOPLAM	100

I.2.5. Asya Tur'a İlişkin Tespit

Dosya mevcudu bilgilere göre, Asya Tur'un halen faaliyeti bulunmamaktadır.

I.3. Değerlendirme

I.3.1. Otobüs Firmalarının Aralarında Anlaşarak Kocaeli-Ankara Hattında Yolcu Taşımacılığı Yapmadığı ve Bu Hattaki Tüm Yolcuların Efe Tur'a Yönlendirildiği İddiası

Şikâyet dilekçesinde, otobüs firmalarının aralarında yaptıkları yasal olmayan bir anlaşma sonucunda Kocaeli'nden Ankara'ya seyahat etmek isteyen yolcuları Efe Tur'a yönlendirdikleri ve bu hatta Efe Tur'dan başka bir firmanın taşımacılık yapmadığı iddia edilerek; mezkûr şirketin bu hatta tekel olması sebebiyle 30 dakika aralıklarla sefer yaparak yolcularını beklettiği ve yeterince kaliteli hizmet vermediği ifade edilmiştir.

100

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, "belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasak" kabul edilmiştir. Aynı maddenin (b) bendinde mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü bu yasak hallere örnek olarak gösterilmiştir. Dosya konusu iddialar, belirli bir hattaki müşterilere sadece firmalarca belirlenmiş bir teşebbüs tarafından hizmet verilmesidir; dolayısıyla iddiaların doğru olması pazar paylaşımı olarak değerlendirilebilecek ve Kanun'un 4. maddesinin ihlali olarak sayılabilecektir. Pazar paylaşımı, bir ilgili pazar kapsamındaki bölgelerin, müşterilerin, sağlayıcıların veya ticaret kanallarının, yapılan bir anlaşma uyarınca o pazarda faaliyet gösteren teşebbüslere tahsis edilmesi olarak ifade edilebilir.

110

10-59/1213-457

120 Söz konusu iddialara yönelik olarak, İstanbul Ulaştırma Bölge Müdürlüğü'nden gönderilen zaman tarifelerine bakıldığında, anılan hatta ilk hareket noktası Kocaeli olan şirketlerin Efe Tur, Metro Turizm ve Asya Seyahat olduğu görülmekle birlikte, İzmit Terminal Müdürlüğü tarafından, Kocaeli merkezli olarak Ankara'ya yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan bir tek Efe Tur'un bulunduğu belirtilmiştir. Ancak Terminal Müdürü; İzmit'in İstanbul-Ankara hattı üzerinde olması sebebiyle, bu hatta faaliyet gösteren otobüs firmalarının yolcu olması halinde terminale girdiklerini ve yolcu aldıklarını ifade etmiştir. Tablo 2'de de yer aldığı gibi, Efe Tur haricinde 6 adet firmanın bu hatta faaliyet gösterdiği, Müdürlük tarafından Kuruma gönderilen yazıda belirtilmiştir. Raportörlerce yapılan araştırmalarda, Terminal Müdürlüğü'nün bildirdikleri haricinde de (Özkaymak Turizm ve Urfa Cesur Seyahat gibi) otobüs firmalarının hizmet verdiği anlaşılmıştır. Dolayısıyla şikâyet dilekçesinde iddia edildiği üzere, Ankara-İzmit hattında bir tek Efe Tur'un faaliyet göstermesi ve tüm diğer firmaların yolcuları Efe Tur'a yönlendirmesi söz konusu değildir.

130 Şikâyet dilekçesindeki ifadelerden pazar paylaşımı iddialarına dayanak teşkil eden bir diğer hususun Kocaeli merkezli faaliyet gösteren İzmit Seyahat'in Ankara-Kocaeli hattından çıkması olduğu aşılmalıdır. 2009 yılına kadar İzmit Seyahat'in de Kocaeli-Ankara hattında ilk hareket noktası Kocaeli olmakla birlikte, 2009 yılında bu hat kapatılmıştır. ...

140 Tüm bu açıklamalardan hareketle, İzmit-Ankara hattında sadece Efe Tur'un faaliyet gösterdiği iddiası yapılan araştırmalarda doğrulanmamış, bu hatta faaliyet gösteren pek çok firma olduğu görülmüştür. Ayrıca karayolu ile yolcu taşımacılığı sektörü Ulaştırma Bakanlığı'nın düzenlemeleri ile yoğun bir şekilde regüle edilmektedir. Teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri hatlardaki zaman tarifelerini Ulaştırma Bakanlığı veya ilgili birimlerine onaylatmaları ve bu tarifelere uymaları zorunludur. Firmalar, burada belirtilen sefer saatleri haricinde sefer düzenleyemeyecekleri gibi, bu tarifelerde yer alan her sefer için de araç tahsis etmek durumundadırlar. Bakanlık İstanbul Bölge Müdürlüğü'nden elde edilen belgelere göre, Ankara-Kocaeli hattında seferi olan dört adet firma bulunmakta ve bu firmaların onaylattıkları tarife uyarınca sefer yapmaları gerekmektedir. Bununla birlikte, Kocaeli'nin İstanbul-Ankara hattı üzerinde bulunması ve teşebbüslerin yolcuları olması halinde terminale girerek yolcu alması da bu pazarda rekabeti arttıran ve bütün bir hattın tek bir firmanın eline geçmesini önleyen bir husustur. Dolayısıyla bu iddiayı doğrulayan bir bulguya ulaşılmamıştır.

I.3.2. İzmit Seyahat ve Asya Tur'un Efe Tur Tarafından Ele Geçirildiği İddiası

150 Efe Tur ve İzmit Seyahat'in yukarıda yer verilen ortaklık yapılarından anlaşıldığı üzere, şirketlerin ortakları arasında hiçbir benzerlik bulunmadığı gibi şirket müdürleri de birbirilerinden farklı kişilerdir. Öte yandan Asya Seyahat'in faaliyetleri durdurulmuştur. Dolayısıyla anılan şirketlerin Efe Tur ile yakın temasta olduğu ve onun tarafından ele geçirildiğine ilişkin iddiayı doğrulayacak herhangi bir yönetim ve ortaklık ilişkisine rastlanmamıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.